

یادها و تجربه‌ها

خاطرات نورالله «نورمن» گبای

برگ هشتم

ویراستار: پیمان اخلاقی

The English translation of this Album Leaf will follow soon.

در ضرورتِ پرهیز از خرافات

در دوران کودکی با دختری از خویشاوندان همسن و همبازی بودم. او همراه با خانواده اش و به تصمیم پدرشان که فردی بسیار معتقد بود، با شنیدن مژده استقلال اسرائیل، از کاشان به آن کشور مهاجرت کردند و من دیگر آنها را ندیدم. تا آن که پس از 75 سال، شنیدم به نیویورک آمده اند و زندگی بسیار مرفه‌ی دارند. خوشحال شدم. برای شرکت در جشن عروسی یکی از دوستان عازم نیویورک بودم. به هر زحمتی بود شماره تلفن آن دوست را پیدا کردم و گفتم که دوست دارم حتماً در سفری که در پیش دارم ایشان را ببینم. دوست دیرینم از خواست من استقبال کرد. سپس پیشنهاد کردم که با توجه به فرصت کم من، بهترین راه برای دیدار آن است که روز شبات به کنیسا بیایند تا چند ساعتی را با هم باشیم و پس از سالها، از حال هم جويا شویم. اما ایشان به شدت مخالفت کرد و قسم خورد که «هرگز به کنیسا نمی آیم!» در کمال شگفتی از او توضیح خواستم.

گفت، «می دانید که شوهرم 95 سال دارد و به سختی راه می رود. روزی او را به زحمت آماده کردم و با اتومبیل راهی کنیسای در نیویورک شدیم. به محض این که وارد پارکینگ کنیسا شدیم، یکی از اعضای کنیسا به سوی ما آمد و با لهجه شهرستانی به من و همسرم به شدت توهین کرد که "چرا با اتومبیل به کنیسا آمده اید؟!!" من به آن نادان گفتم که "می دانی شوهرم 95 سالش است! خودت می بینی که نمی تواند راه برود! این عقیده مهمل چیست که به دیگران تحمیل می کنید؟ کجا چنین چیزی نوشته شده است و چه کسی گفته است؟!"»

از تولستوی، نویسنده و اندیشمند بزرگ نقل می کنند که «برای عمل جراحی، انسان را باید بیهوش کرد، اما برای زدودن عقاید پوچ، باید باورمند را بیدار کرد.» گفته بسیار زیبایی است. البته افسوس اگر باورمند خود را به خواب زده باشد، چون کسی را که خوابیده است می توان به آسانی بیدار کرد، اما کسی را که خودش را به خواب زده باشد هرگز! کسانی که به چنان عقاید بیهوده ای باور دارند مصداق دسته دوّمند.

گروهی می گویند، «کلاه به سر داشتن، پیاده روی روز شبات، یا پوشیدن کلاه گیس به دلیل مذهبی و نظیر آن، چه ضرری دارد؟» در کمال تواضع، پاسخ می دهم که «اشتباه می کنید! چنین حرکات بی اساسی که بازگویی برخی از آنها شرم آور است، از سر تا پا ضرر دارند.» من طی سالها و در مقالات گوناگون به برخی جوانب و پیامدهای زیانبار این گونه رفتارها پرداخته ام که در اینجا از تکرار مطلب خودداری می کنم. تنها بسنده می کنم که انسانهای منطقی از روی تقلید رفتار نمی کنند و تسلیم هیچ گفته و باوری نمی شوند مگر آن که شخصاً آن را بررسی کرده باشند و از صحت آن اطمینان پیدا کرده باشند. «خلق را تقلیدشان بر باد داد / ای دو صد لعنت بر این تقلید باد.» جای افسوس است که چنین چیزهایی در جامعه ما دیده شود، چرا که دین و فرهنگ یهود چنین مهملاتی را نمی پذیرد. به یاد داشته باشیم که اصل و فلسفه قیام حضرت موسی بر مبنای مبارزه با خرافات بود، نه اشاعه خرافات به نام ترویج دین. مبلغین و مقلدین خشک اندیش و خرافاتی مردم را به سوی دین تشویق نمی کنند بلکه آنان را از دین می رانند. این گونه باورهای پوچ به دین، جامعه، آینده و آیندگان زیان های بی شماری وارد می آورند و بسیار خطرناکند، چرا که «دینداران» را انگشت نما می کنند و بهانه ای به دست دشمنان می دهند که به آنها بخندند. شایسته است به این دسته از دینداران یادآوری کرد که هر چند نفس دین تغییرناپذیر است، فهم آن برای باورمند تغییر پذیر است؛ و از گفته ای که با منطق همخوان نیست نباید پیروی کرد.

نمی توان بی تفاوت نشست. این گفته تلمود که *کل بیسرائل عرویم زه لازه* (כל ישראל ערבים זה לזה) تنها به این معنی نیست که همه یهودیان به هم وابسته و مخلوطند، بلکه همچنین به این معنی است که سرنوشت ما به هم وابسته است، ما در قبال هم مسئولیم و هر یک از ما ضامن اعمال صحیح یا نادرست یکدیگر هستیم. چنان که هر روز می بینیم و می شنویم، کافی است یک یهودی مرتکب اشتباهی شود تا همه یهودیان بدنام شوند؛ هر چند که اگر یک یهودی کار شایسته ای کند و چندین اختراع از خود به جا بگذارد، اغلب از او فقط به عنوان «انسانی بزرگ» یاد می شود. از آلبرت آینشتاین نقل است که گفت، «اگر فرضیه من ثابت شود، یک آلمانی خواهم بود؛ اما اگر فرضیه ام ردّ شود، یهودی محسوب خواهم

شد.» این توصیفی موجز از فلسفه غیریهودیان به ویژه مغرضان آنان در نگاه به یهودیان است؛ و باورها و رفتارهای خرافی صرفاً آن را تشدید می کنند.

با بهترین آرزوها.

نورالله «نورمن» گبای

یکم فوریه 2022، لس آنجلس

(بازنویسی: ژوئن 2022)

آدرس وبسایت نورالله «نورمن» گبای در اینترنت:

www.BabaNouri.com

این وبسایت حاوی آرشیوی از نسخه های رایگان مقالات، یادداشت ها و کتابهای ایشان به زبانهای فارسی و انگلیسی، از جمله کتاب *لحظاتی برای تفکر، دیکشنری گویش یهودیان کاشان*، و به زودی همگام با زمان (در دست تهیه) می باشد.